

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Народна просьвіта.

I.

Зможена діяльність польських товариств «людової школи», яку розширили також на закладах читалень по селах, а звернули головню на східну Галичину, заставляє і нас обдумати способи і средства, як би не лише збільшити число наших читалень, але передовсім оживити існуючі. Богато читалень, а на нашу потіху можемо сказати, що не лише наших, але так само і польських, як і читалень «ім. Качковського» існує лише на папері, або є зазначені лише вивіскою, яка на пам'ятку заснованя читальні висить роками на стіні дому, в якій відбули ся ті народини, разом з рівночасними похоронами читальні.

Богато інших читалень ограничає ся лише на безплатнім звичайно «пренумерованю» кількох часописий, з яких загал членів навіть не користує з тої причини, що нема в читальні чоловіка, який умів і хотів би зробити доступним газетний матеріал для неграмотних, або мало вправлених в читаню селян та міщан. А такий лектор є в читальні доконечним чинником для піддержаня єї животности. Навіть добре письменні селяни та міщани, які прецінь не читають часописий правильно, що дня, не в силі зорієнтувати ся в газетнім матеріалі за тиждень, вибрати з того матеріалу найважнійші та найінтереснійші справи та прочитати про них зібраним членам. Впрочім і про інші, загальнійші, а нас може не доторкаючи безпосередню справу треба таки розказати людям, як і що стало ся в світі за послідний тиждень.

Очевидно, що таким лектором може бути лише інтелігентний чоловік, який інформує ся про події правильно з дневників. Передовсім такий лектор мусить бодай що неділі, правильно приходити до читальні і о скільки змога о визначеній годині. Се притягає і зобов'язує людей до учащаня. Колиж члени раз і другий раз зійдуть ся та вичекають ся на свого провідника-лектора, перекидаючи безрадно картками часописий, дізнають учутя заводу і встиду в свою непорядність, не можуть найти предмету розмови, нудять ся і позіхають та тратять раз на все охоту відвідувати читальню. Тут треба докладно узгляднити сей психологічний момент, щоби раз звербовані для читальні члени, не зражували ся так, що остаточно скажуть собі: куди тобі до того, се не для твоєї голови!

Однак щоби і інтелігентний чоловік відповів вповні своему завданю як прелегент читальні, мусів би бодай трохи приготувати ся до сего, чи то зачеркуючи що дня поодинокі важнійші статі та звістки в часописах, чи то роблячи собі короткі, інформаційні нотатки. Решта вже зависить від особистих прикмет прелегент-

та, о скільки єго уваги та поясненя розширять світогляд слушаючих та спонукають їх до дискусій, до дальших запитів та своїх критичних уваг. Однакож навіть на таке коротеньке приготуванє до тижневих відвідин читальні, як зачеркуване, або списуване статей та звісток, найчастійше не стає часу, навіть мимо доброї волі і охоти. Тому треба би сю роботу прелегентам улекшити і достарчити їм всі потрібні до сего матеріали. Для веденя та ширеня народної просьвіти по читальнях від тих прелегентів не жадає ся більше, як щоби они правильно, бодай що тижня приходили на товариські сходини в читальні і там достарчений собі, інформаційний і научний матеріал передали зібраним через просте відчитанє.

Знесенє поступованя об'єктивного.

Проект прасового закона, переказаний палатою послів прасовій комісії до справозданя, заповідає знесенє а принайменше ограниченє тої справдішної язви дневникарства в Австрії, якою є так зване об'єктивне поступованє.

Прокуратура державна, доглянувшись каригідного вчинку в змісті статі, конфіскує цілий наклад, не потребуючи видавати процесу авторови мнимо каригідної статі. Опозиційні письма повносять ізза того великі страти матеріальні, хоча нерідко трапляє ся, що суд не затверджує конфіскації прокуратури і не визнає змісту інкримінованої статі за каригідний.

Після проекту нового закона прасового об'єктивне поступованє має бути знесеним, а часопис з правила може бути конфіскована тільки на підставі засуду судового. І в такому однак случаю конфіскація обнимає тільки примірники, що суть призначені до дальшого розширеня, а не тикає ся примірників, призначених до власного ужитку редакції. Коли каригідна частина друку дасть відділяти ся, то улягає конфіскації тільки та часть віддільна, а решту має віддати ся видавцеві.

Належать сподівати ся, що ізза дуже витовчених почувань каригідности у ц. к. прокуратури, по запровадженю такої реформи прасової прийде до дуже частих судових розправ о різні провини і злочини прасові. Сая розправ стане ся важним чинником в борбі поступових засад і знаменитим средством агітаційним. Справозданя з салі судової наберуть часто-густо значівя політичного і будуть побуджувати апатичну суспільність до політичного мисленя і публичної діяльности.

Властям безвеченьства і прокуратури буде вільно конфіскувати часописі без вироку судового в слідуючих случаях:

1. Коли часопис не подає місця друку, або підпису редактора, або подає фальшиве назвисько автора, або не предложила обовязкового примірника і т. д.

2. Коли оголошує акт обжалованя або подробиці слідства судового перед розправою, ко-

ли в часі непокінченого поступованя судового намагаєсь вплинути на вислід процесу, коли зраджує військові тайни.

3. Коли заключає злочин зради стану, обиду маєстату або члена родини цесарської, шпіонства, богохульства або зазиву до замаху динамітного, або проступок обиди моральности і зазиву до поповненя злочину, однакож в тім посліднім случаю о стільки, о скільки заходить небезпека, що зазив той викличе неминуче виконанє злочину. — Против тих обмежень поступові послі заповіли обструкцію.

Товариство св. Ап. Павла.

(Справозданє з річної діяльности.)

Вибраний на загальних зборах Товариства св. Ап. Павла дня 30. грудня 1902 виділ, до якого війшли: о. мітрат А. Туркевич як председатель, о. др. І. Бартошевский як заступник председателя, оо. І. Гузар, Фр. Щепкович, І. Радкевич, Л. Лужницький, І. Рудович, і Ст. Мохнацкий як виділові, а оо. Д. Танячкєвич, Т. Лежогубский і В. Ганіцкий як заступники виділових, уконститував ся, вибираючи з поміж себе секретарем о. Ст. Мохнацкого, касиром о. І. Радкевича, а бібліотекарем о. Фр. Щепковича і рішив подати до загальної відомости нашого духовенства де-що про діяльність Товариства в останнім часі.

Бажаючи сповнити головну задачу вложену статутом на него — уладило Товариства св. Ап. Павла реколекції для духовенства, посередничило і помагало духовенству в устроюваню місій по парохіях, яких відбуло ся в останніх двох роках в львівській архієпархії 14, а в інших епархіях 19. Дуже цінною новостою було уладженє реколекцій для народних учителів, які відбули ся заходом Товариства у Львові в великім пості 1902. р. Також причинило ся Товариство до покритя коштів американської місії значнійшою сумою оцінюючи вагу сеї місії зі становиска нашої Церкви і народу. Рівнож заняло ся Товариство справою потреби руского священника в Босні, а іменно віднесло ся до ВПресосвяченого, а ВПресосвященний заявлив, що самі сею справою горячо заняли ся і дійсно перевели єї як найхосевійше для Русинів. Товариство піднімало акцію також і що-до розбудженя живійшого літературного руху на поли богословія; в тій цілі скликало навіть ширший кружок священників, що трудять ся в богословській літературі і нараджувало ся над ріжними справами дотичачими руского духовенства, як видавцем практичного органу для духовенства, організацією і иншими. Над сими справами нараджувало ся і пізнійше дуже часто і поручено навіть одному виготовити відповідну відозву, але слідували описля події, які заняли цілу увагу загалу Русинів, проте, щоби голос Товариства не перегомонів безслідно та щоби піднята акція видала який реальний хосен, рішено виждати на відповіднійшій пору і тоді справу на ново підняти.

Нововибраний Виділ розуміє добре вагу сеї справи і забрав ся до роботи, тим більше,

Публична Галя Авкційна

отворена у Львові в пасажі Миколая приймає на продаж предмети всякого рода. В просторих залах б. отворена постійна вистава. Публичні ліцитації на меблі, дивани, образи, дорогоцінності, антики, книжки, оруже, домові знаряди, фортеп'яни, повози, ровери і т. д.

що сей обов'язок вложений на него також загальними зборами. Щоби робота скорше поступала, рішив на разі сходити ся що тижня на засіданя і на них обговорювати пекучі справи. В тій цілі відбулись вже два засіданя і на них обговорювано справу органу духовенства, в якім би крім науки були поміщувані статі і з практичного дуппастированя, спеціально же ведено дискусію над пропозиціями о. Д. Танякевича що-до видаваня «Церковного Труду», в якім би була представлена робота нашого духовенства і в сей спосіб розпочалась переводити організація. А поки що буде, Виділ на тепер звертаєсь до членів Товариства залягаючих з вкладками і просить о вирівнане вкладок (гроші просить присилати на руки касиєра о. І. Редкевича, проповідника архикатедр. у Львові, площа св. Юра ч. 5), а тих з духовенства, що єще не належать до Товариства, просить о вписане ся в члени, бо св'ятим обов'язком кожного священника належить до сего Товариства.

Від Виділу Товариства св. Ап. Павла.
Л. Туркевич Ст. Моснацький
председатель. секретар.

Мадярська ірідента.

Угорська ірідента робить застрашаючі поступки. Недавно вийшла брошура Павла Гойтца, в якій автор завзиває до здвигнення «великої Угорщини». В угорській прасі найшла ся брошура дуже прихильний відгомін, а як доносить Agr. Tageblatt, завязало ся вже і товариство, що покляло собі за ціль перевести практично ідею Гойтца. Запрошене до приступлення, яке підписало багато урядників, промисловців, дивнихарів і т. д., означає ось як завдане товариства: «Нашим ідеалом є велико-мадярська держава. Она мусить високо стреміти з филі германського та славянського моря, як остров, якої не заллють филі, щоби стала сильною, певною вітчизною для кожного доброго Мадяра. Наше товариство буде служити ідеям, які вже в найблизній будучині можуть уможливити повстання велико-мадярської держави». На перших загальних зборах товариства заявив голова п. Стефан Корнай, що велико-мадярська держава замкне ся «на разі» в границях теперішньої Угорщини. З того належало би судити, що Мадяри чують в собі покликане і силу в будучині підбити хоть пів Європи і рядити нею. На тепер завданем Товариства має бути змагане «зробити Угорщину угорською через получення політики Шехеніого в політику Кошута. Є се заповідь дальшої мадьяризації. Належить при тім замінити — додає Agr. Tgblt. — що Павло Гойтца, творець «великої Угорщини» є сином Словака і Словачки, сестри славного словацкого патріота і поета Андрія Праксадолич-Слядкевича.

В угорській соймі підчас розправи над військовим пропозиціями прийшло до великої сцені на тлі сеї угорської мегальоманії і по двократнім перериваню засіданя задля бурливих сцен, мусів президент палати остаточню перервати засідане. Партия Кошутівців зажадала заведеня угорского язика до армії, щоби він не був, як дотепер, лише полковим, на рівні з кожним иншим провінціоальним язиком австрійских країв. Коли президент міністрів Сель звернув увагу, що для єдности і могутности армії се небезпечно і неможливе до переведеня, бо вкінці і поодинокі австрійські народи, як Чехи, Поляки і др. могли би зажадати того самого, підняв ся величезний крик, з якого дали ся чути голоси: Що нас обходить австрійська держава і єї внутрішні відносини, ми хочемо сильної, мадярської Угорщини! В виду такої опозиції вирінають нові труднощі для військового пропозиціями і єго ухвалене стає сильно заквествіоноване.

Новинки.

— Календар. Ві вторник: руско-кат. Єфрема; рим.-кат. Схолястики. — В середу: руско-кат. Ігнатія, Романа; рим.-кат. Дезидерія, Ефрозія.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновлене передплати, зглядно о вирівнане залежностей, бо будемо приневолені застановити довжникам дальшу висилку часописи.

— Стан здоров'я ВПреосв. Митрополита Шептицького є нині добрий. Владика перевів ніч спокійно і приходить до сил.

— 3 товариств. Загальні збори Товариства ім. Ів. Котляревского відбудуть ся дня 22. с. м. в неділю о 4. год. пополудни. Порядок денний: 1) Відкриття зборів. 2) Відчитане протоколу з попередних загальних зборів. 3) Справоздане з діяльности Виділу. 4) Справоздане комісії контрольної. 5) Вибір Виділу. 6) Весеня і інтерпелляція. — За Виділ: Ю. Ганкевич.

Дня 11. лютого (в середу) відбудуть ся загальні збори товариства «Руска Бесіда» в Перемішлі о 7. год. вечером в слідуємим порядком: 1) Справоздане уступаючого Виділу, 2) вибір нового Виділу, 3) зміна статутів, 4) внесення і інтерпелляція.

Всі письма до Товариства св. Ольги, так зголошеня о прийнятє в члени, о подає інформацій, як і посилки грошеві — членські вкладки — просимо адресувати до Головного Виділу Товариства св. Ольги Львів, Ринок ч. 10. в льокалі Дирекції Товариства урядників і св'ященників, котрого П. Т. директори уповаженні відбирати письма і льокувати надсилані гроші в тімже товаристві. Звертаємо увагу, що половина річної вкладки дійсного члена буде по отвореню групи деканальної звернена зарядови тої групи, до котрої він належить буде, до статутного спожиткованя. Членські вкладки членів спомагаючих не треба посилати до Головного Виділу, они мають лишити ся в перехованю того члена дійсного, котрий їх, поки нема ще утворених зарядів груп деканальних, до котрих ком-

петенції належить приймати членів спомагаючих — до прийнятя головному Виділу предкладає, — аж до уконституованя групи парохіальної чи то місцевої, — він має лишень в своїм донесеню зазначити, що вкладка зістала до єго рук зложена. Заразом просимо о прискоренє і численне приступанє в члени Товариства, чи то яко дійсні, чи добродії, чи спомагаючі, щоби молодому Товариству надати скоро всеї потрібної сили так моральної як матеріальної до розвиненя своєї добродійної статутарної роботи. — Від Головного Виділу Товариства св. Ольги.

— Забави. Заходом тов. «Клуб Русинів» у Львові відбудуть ся в суботу дня 14. с. м. вечерниці з танцями. Вступ від особи 1 К.

Руске Касино в Дрогобичи устроєє в неділю дня 15. с. м. вечерниці з танцями в салі гімн. тов.-а «Сокіл». Вступ лише за запрошеними. Стрій для панів візитовий, для панів балевий.

Дня 15. с. м. відбуде ся в Рогатині на дворці вечер з танцями, з котрого дохід призначений на будову «Народного Дому».

— Спосіб полеміки «Діла» найшов в «Буковині» ось який справедливий осуд: «Галицькі «політики», що пускають ся з мотикою на сонце, бо їм і море по коліна, назвали в своїм «Ділі» «Руслана» і «Буковину» «півправительственными цуциками» за те, що ми вказали на безголовє, яке панує в галицькій рускій політиці «принципальної опозиції», та безглуздої обструкції, на котру і «Руский клуб» зовсім справедливо не годить ся, як се видно з письма з Відня, яке поміщаємо на иншим місці. Не завдуємо «Ділови» таких дешевих аргументів на доказ неопомилности єго політики, і не дивуємось, бо salutiarius audeat se uloblena «критика» панів, які взяли верх в галицькій «політиці» і звели єї справді на пайдократію».

— П. Андрій Корнелла, Русин, інженер кравового виділу, виїхав до Швеції в цілі студій над продукцією торфу.

— Плян колонізованя Руси Мазурами, придуманий лат. архієп. Більчевским, не вдає ся. Кс. архієпископ виїс був до правительства подане о державну позичку кількох мільонів корон, аби за них купувати маєтки у східній Галичині і поселяти там Мазурів. Позичка мала бути інтабульована на добрах лат. архієпископства. Однак правительство відкинуло просьбу. Кому як кому, але голові римо-католицької церкви в Галичині зовсім не до людя попірати гакатистичні затії шнехвольських верховодів.

— Під знаком Мельпомени. Вечерок з танцями тов. а техніків «Основи» відбув ся в суботу в «Народнім Домі» у Львові, як що року, дуже величаво. Саля була гарно пристроєна зі смаком і з фантазією, на яку можуть здобути ся лише будучі інженери. До кадріла стауло близько сто пар, гарних личок дівочих і бравих молодців. Забава протягнула ся до ранка при звуках військової музики. Милою памятною для учасниць вечерка будуть кареттики в виді старинної грамоти на пергаментовім папері з дотепними науками для молодіжи обоєго пола. На вечерку був ректор політехніки п. Фідлер.

— Позичку на будову шкіл. Краєва рада шкільна уділила безпроцентових позичок на будову народних шкіл отсім громадам: Воскресінці, коломийського повіта, 1.400 К і Хирина, перемиського повіта 1.200 К.

Др. Ярослав Окуневский.

Ми нарід старокультурний!

Як то ми всі урадували ся, коли один принц пануючого роду, бувши у нас у гостях, сказав про нас се памятне слово.

Ми нація старо-культурна!

Так, так воно і є. За нами тисячлітна культура! Ми Турків, Татар побивали, цивілізацію своїми грудьми боронили, злучили в собі обі течії: східно-візантійської і західно-римської культури.

Ми нація старокультурна!

А однак...

Читав я про провідника англійских робітників — Вгоок здаєть ся єго імя, — як він став на їх чолі та боронив їхньої справи. Робітники в парламент єго вибрали і постарали ся о те, щоби він, коли вже єму Господь дав такий талан, міг се робити без журби, без клопотів о своє житє буденне. «Посвячуєш свій ум, свою іскру божу для нас — так ми даємо лепту і для тебе».

У нас — хвала Богу — мораль горожанських обов'язків стоїть инакше. Для всякого чоловіка, що визначає ся у нас таланом, чи письменським чи політичним, словом: для всяко-

го, хто чує в собі іскру божу, ставить загальні, висші — ідеальніші вимоги. «Ти мусиш се робити, бо се твій обов'язок».

І роблять вони у нас своє діло, роблять — із патріотизму. У нас воно так, бо ми нарід старокультурний.

Зіздив Станлей в попереку Африку, світ новий відкрив, нову державу заложив. А устроїла се все газетка New-York-Herald.

Льондонська Times держить на цілім світі своїх газетярских амбасадорів, Живуть вони там за гроші газет сиріч передплатників.

Фе! гроші!.. У нас справа стоїть инакше. У нас усе з патріотизму. Ми нарід старокультурний.

Живу я за границею, — мої діла так уже зложили ся, — а все таки душа рада би до раю. Своім рідним духом хоче ся подихати... Газети держу, журнали, щоби з них той вітрець домашній на мене подунув...

І той вітрець домашній — то imponderabile нашої домашньої старокультурности — віє з кожної звісточки з рідного краю.

«Умильно просим (ми нарід дуже чемний, стара культура!) наших високоповажаних передплатників, щоби зволіли вселаскавійше поспішити... і т. д. і т. д. Оно як ластівочка весною у воздухах миготить на чолі всякої газети».

Як то мило, як то сердечно, як то ріднею

пахне! І канон із народної мудрости є на се: «Хитро-мудро не великим коштом...»

Позичить земляк книжку. «Чув, — каже, — що она цікава, прочитати хоче ся». — «Возьміть!» — І пиши: пропало! Книжку дай прочитати землякови — «камінь у воду...»

Пише раз до мене земляк — се був один случай, який більше треба може записати на карб личности, а не нашого старокультурного загаду, — пише: «Брате мій ріднесенький, товаришу любий! поможи, бо пропадаю. Халена зложила ся дуже немила... Будучність моя... і т. д. і т. д.»

Добрий се був товариш і щире серце.

«Чим хата богата, тим рада!» А тепер: «У сусіда хата біла, у сусіда жінка мила...» У великі люди він виїшов, і міністром може буде, — у нас тепер міністрів шукають... «А у мене ні хатини, ні жінки... Щож? не баную».

Запотребувало ся мені щось із краю рідного. Мале діло було: адреси одной особи мені треба було і кілька номерів газети, котрих я не міг инакше роздобути.

Пишу до одного земляка, — ми добрі знакоми були, навіть приятелювали колись. Жду, жду... І день іде, і ніч іде, і голову схопивши в руки дивуєш ся, що — вже й місяць мивув.

Пишу до другого земляка. Жду, жду, — не діждав ся.

«Grüssen ist Höflichkeit, danken ist Pflicht»

— **3 Тернополя.** Загальні збори філії товариства педагогічного в Тернополі відбулися дня 2. лютого с. р. при участі 33 членів. Збори зачалися передовсім полагожденем формальних справ, як вислуханем звітів і вибором виділу. Одинокю точкою, яка могла більше заінтересувати членів, с. є. відчит проф. Сидоряка, відпала не з вини виділу. За рік урядованя відбув виділ 12 засідань, на яких обговорювано по більшій часті педагогічні справи. Від довшого часу добивалися тутешні Русини о женьську школу і виділ вівс в тій справі до громадської ради письменне представлене. Заходи увінчалися успіхом, бо в жовтня 1902. р. відкрито першу класу для дівчат, де вчашає тепер 47 учениць. В поволинні жовтня отворено також заходом виділу курс аналіфаетів в трох відділах; записалося 200, однак правильно вчашає лиш 80 осіб в віці від 12—50 літ. Науку ведуть пані: Левицка, Навроцка і Солтисова, та панове: Гафткович, др. Конрад, Миколаевич, Мороз і Швак. — Хоть як невеликі суть фонди товариства, однак виділ, де міг, підпомагав шкільну молодіж. І так уділив одному реалістови за помогу 10 К, закупив прибори для аналіфаетів, — як отворено руску паралельку для дівчат, виділ зібрав для дитий сеї класи в дорозі складки 95-90 К, а також, як щорічно так і сего року, сировадив для учеників рускої гімназії шкільні підручники, а одержаний при їх розпродажи чистий зяск призначив в цілости на закупно книжок для бідних учеників. Товариство числять 96 членів, з них 43 професорів і народ учителів.

— **Український літературний збірник.** Звісний український писатель Николай Теодорович Чернявский помістив в січневім випуску «Кіевскі Старини» письмо отсего змісту: Щоби хоч трохи помочи початковим авторам, в своїм часі виступити на літературнім полі і тим заохотити їх до дальшої, інтензивнійшої праці, я намірив зібрати і видати літературний збірник писаних авторів, що доси нігде ще не печатала своїх творів, або що ледви почали ставити перші кроки на літературній ниві. Не ставлю наперед на пряму для сего збірника і приступаю до него без плану, а тим обезпечую свободу думки і творчости сотрудників задуманого збірника та хочу посвятити всі мої стараня, аби звернути повну увагу на кожний проблєск літературного талану, або лише наді на него, та піддержати его тому, що не всім судилося вродити ся літературними Самсонами і всякий молодий талан вже для того самого, що він молодий, спосібний до дальшого розвитку, та не все можна заздальгидь его предвидіти. До збірника мають вийти оригінальні белетристичні і драматичні писаня і поезії, виключно в українській мові. Автори звольте присилати рукописи своїх писань і свою коротку біографію з замітками про перешу свою літературну діяльність на адресу: «г. Черниговъ, Одѣночно-статистическое бюро Губернскаго земства, Николаю Теодоровичу Чернявскому».

— **Кути в огні!** З Коломиї доносять нам: Кути над Черемошом в полуміні. Пожежа так велика, що місцева пожарна сторожа не може собі дати ради. Пополудни телеграфовано по коломийську пожарну сторожу, та просьби сеї не сповнено з огляду хочби на велике віддалене Коломиї від Кут (понад сорок кілька кілометрів). — *О. Б.*

— **Кранівська «Фльоріянка»** оголосила, що від 1. цвітня с. р. підвишас тарифу обезпеченя; з яких причин, не знати.

Pünklichkeit ist eine Tugend кажут Німці. У нас не так — ми все робимо инакше, бо ми варід старокультурний.

— Читав я Mr. Buxton-а опис нашої Галичини, що появил ся в журналі The Nineteenth Century 1897. р. Злив ся я дуже на сего Англичанина, читаючи его вражівс з мого краю, але тепер, коли я сам знайшов ся в клопоті, я з болем серця скористав з его рецепти і перецьвідчив ся, що она дуже вигідне средство на нашу старокультурну пвтомість.

«Без жида ані до порога!» — се рецепта Букстова.

Написав я кілька стрічок до Сруля. «Треба мені се й те». Сруль залагдид мою орудку і рахунок предложив. Благодать і спасибі! Time is money.

У Струлевім рапорті нема нізапевненя глибокого поважаня, ні вдячности, ні інших наших питомо-культурних фраз, але є факти і є точність. Сруль старозаконний, але новокультурний.

Мої-ж дорогі земляки все ще ждуть «оказій» як було небіжка бабуня, що лиш «оказією» пересилала письма рідним.

Давно вже, дуже давно, як я дома не був. Ясна річ, що я відвик від рідних обичаїв — потурчав ся, побісурманив ся — та й вже страив той наш питомо-старокультурний спосіб, як

— **V пожар в Бориславі.** Вчера о 10. год. рано вибухнув огонь в Бориславі на «Потоці» в копальни Тов-а для нафтового промислу. Причина пожару незвісна, імовірно завинив заляч. Згоріло кілька будинків — безперечно обезпечених. Передостлний пожар в Бориславі був дня 23. січня с. р.

— **Поворот замкнений.** Онодішні телеграми доносили, що кн. Люїза має поїхати до Дрездна, аби відвидіти свого недужого сына. Була навіть чутка, що княгиня вже перебуває в Дрездні. Показує ся, що се була неправда, бо саксонський король заборонив єї рішучо показувати ся в Дрездні, мабуть тому, щоби не прийшло до уличних демонстрацій. Взагалі, здає ся, не прийде до помиреня межі наслідником саксонського престолоа а его жінкою, бо процес розводовой, що почав ся в січни, має відбувати ся дальше без огляду на те, що кн. Люїза розлучила ся з Жіроном — Княгиня перебуває тепер в саваторії Ля Метері в Найсіі, аби мати потрібний спокій і лікарську пораду в хвили, коли стане матерією пятої з черги дитини. Мати кн. Люїзи, княгиня тосканська, на просьбу доньки приїде до Найсіі, аби бути при ній в хвили розвязаня.

— **Максим Горький,** російський писатель, поселив ся в Нижнім Новгороді і купив там каменицю, та наміряє мабуть брати участь в громаднєм заряді. Якась спілка капіталітетів жертвувала Горькому 150.000 рублів за право виданя всіх его творів, але Горький відказав.

— **3 Фінляндії.** З Гельсінгфорсу доносять, що з покликаних в Фінляндії до війска на 1902. р. не зголосило ся до служби 14.798. Цар зарядив, аби тих всіх, що є державними урядниками, а не ставили ся до війска, видалено зі служби і силоміць приділено до кравової оборони в баталіоні прибічної гвардії.

— **Будучність війни.** Недавно появил ся книжка п. з. «Війна і праця» написана по німецки Михайлом Анічковом. Як Блюх в своїй «Війні» доказував, що війна з огляду на високе видосконалене смертоносного оружа є нині неможлива, а колиб прийшло до війни, то она була би великим нещастем для людкості, так Анічков зозсім є иншого погляду на єї справи. Після него війна є конечна і мусить все повтаряти ся для управильненя замотаних справ людкості. Що-до оружя, то оно служило все лише для постраху ворога, але малу ролу відгриває у війні. Важнішим є душевний настрій жовірів: в страх і сумнів приводять програу, а відвага і невність себе є заповідню побіди. Анічков старає ся також в своїй книжці доказати, що війна в нинішних часах не була би дуже жестока: вирізати в пень, до нащадку — нині неможливо, бо навіть в старинних часах дуже рідко трафляли ся такі случаї.

— **Померли:** Стефан Тимцьо, властитель реалности і підприємец у Львові, в 67. році життя; Іван Мелень, сержант корпусу ветеранів у Львові, в 77. році життя.

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руского Товариства педагогічного у Львові!**

Наука, штука, література.

В концерті «Льв. Фільгармонії» з 7. лютого введено яко новість «сінфонічну поему» французского композитора, за титуловану «Марія Стюарт». Чим є сецесія в малярстві, тим мабуть

поводити ся із земляками... Через пустиці кров собі пеую.

Недавно тому здивав я на чужині одного чоловіка, що мимо мого побісурманеня таки пізнав в мені «малороса». Від него учув я отсю приказку:

- А ми по дорозі йшли? — Йшли!
- А кожух найшли? — Найшли!
- А ти его взяв? — Взяв!
- Та деж він? — Хто?
- Та кожух! — Який?
- Та ми по дорозі йшли? — Йшли!
- А кожух найшли? — Найшли!
- І т. д. ad infinitum.

От спосіб «малоросійської хитрости», та наше галицке «не було часу подумати», та «се діло треба розжувати», та «хитро мудро не великим коштом», та «моя хата з краю, нічого не знаю» — отсе наші питомі признаки старокультурности нашої.

А саме се слово стало для мене таким ненавсним, що нікому не раджу, кому кости милі, назвати мене сим епітетом...

В грудни 1897.

хоче бути чи остане сінфонічна поемо в музиці. Наш погляд на того рода музичні твориви сказали ми давнійше вже, а вислухавшу уважно «поему» Нікоде-а, могли ми лише утвердити себе в нашім погляді на т. зв. програмову музику, в погляді, що тонами годі малювати цілі назки людского житя або і поодиноких пригод. В Ніконе-а сінфонічній поемі чули ми інтродукцію, рід жалібного марша, клярнетовий, нічого незначущий пасат, опять марш, хоральне tutti, що під конець перейшло в сум і грозу; відтак виспівував клярнет на тлі смичкового тремуля, якусь жалістну мелодию, котру покінчив грімкий удар тимпана. Слїдував відтак квартет сооп-овий о жаліснім настрою, перериваний оркестровим «шрум-шрум», були pian-a, crescendo і знов pian-a поміж котрі впадав грімко тимпан, а покінчила ся ціла «поема» опять жалібною маршом. Де є Марія Стюарт? — питано себе взаїмно. Якаж се сцена з єї житя? Чи стріча з Елисаветою? Чи сцена з лобного місця? Чи розкачанє? А питаня ті були — по нашій гадці — зовсім оправдані. Заграничні концертантки, що взяли участь в сїм концерті (п-ні Гольмштранд і Бянка Пантео, належать — як показало ся — до «звїзд» чи не третостепенних? П-ні Гольмштранд тим бодай заслужила ся перед львівською публикою, що познакомила єї з Берліоза піснею «Absence», Рш. Шравса серенадою та «колицанкою» шведского композитора Бенгзорого.

В концерті з 8. лютого, на котрий — задля недуги — не прибув на разі Ван Дейк, взяла участь кольоратурова співачка, п-на Сельма Курц, артистка віденської опери. Артистка відспівала «Стирпяню» з «Мініон» (Томаса), арию з «Ерванього» і дві пісні, іменно Брюля «O wägel ich ein Vögelein» і в польскім язичі Вшелячинського мазурку про «дівочі очі». По виглошеною кількох фраз з «Стирпяни» зрозумів весь амфітеатр, що має перед собою хоч молодуду віком, але в познім значіню слова покіячену кольоратурову артистку. Голос артистки яєний, звучний, рівний, гнучкий з скалею до високого А, а притім теплий і любий, надаючий ся і до пісні. Всякі кольоратурові прикраски (аппожіатури, пасажи, морденти, групетти, стакатта і всякого рода трелі) виходили чисто, яєно в артистичній формі, з хорошою елґанцією, свобідно, від павутинного pianissimo до fortissimo. П-на Курц заповонила публику приступом. Оплесками засипано артистку і зневолено єї до слів з естради: «Я нині змучева, але — до звиданя».

— З новостий оркестральних дала нам дирекція почути Ліста «Пештеньский карнавал» і (під управою п. Мельпера) російского композитора Танєєва світу, зложеноу з інтродукції, серенади, колісанки, вальса, фантазії і фіналя. Світа подєбала ся і удержити ся в репертоарі Фільгармонії. Про неї поговоримо при другій нагоді.

Н. В.

Дзвінок ч. 3. з дня 5. лютого с. р. Зміст: Україні. — Петра Могила і київска колеґія (з портретом). — Діточі сцени. — Під снігом. — Історія куска хліба. — Йордан. — Праця і забава. — Розвязки.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** Ві вторник, 10. лютого концерт сінфонічний при співучасті пані Олени Оттавової піяністки. Програма: I. 1. Ст. Монюшко: Увертура «Байка». 2. Е. Сауер: Концерт на фортепьян і оркестру, відиграє п. О. Оттавова. — II. Бетговен: Сінфонія ч. 7. A-dur a) Poco sostenuto, Vivace, б) Allegretto, в) Presto, г) Allegro con brio. — III. 1. а) Глюк-Sgambatti: Мелодия, б) Мельпер: «Alla menuetto», в) Годвед: «En courrant», виконає п. О. Оттавова. 2. Свєндсен: «Норвейский карнавал артистичний». — Капельмайстер: Генрих Мельпер.

Телеграмм.

Лондон, 9. січня. «Standard» доносить з Тієнтіну, що цїсарєва-регента Китаю померла, але єї смерть держать в тайні до кінця новорічних сьвят (китайских).

Лондон, 9. січня. Бюро Райтера доносить з полудневої Африки, що на послдній конференції міністра кольоній Шамберлена з провідниками Бурів в Блемфонтен настало ще більше непорозоміє між бурскими сторонництвами.

Барцельона, 9. лютого. Тутешні товариства робітничі ухвалили почати від завтра загальний страйк.

Вісти господарські, промислові і торговельні.
Рахунок Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників, стоваришена зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць січень 1902.

I. Стан довжний:

1) Удїли членів	8.921 К 61 с.
2) Фонд резервовий	492 „ 82 „
3) Вкладки щадничі	
а) стан на початку січня	К 43.478 с. 06
б) вложено в грудні	„ 13.413 „ 39
разом	К 56.891 с. 45
в) винято в січні	К 1.309 „ 30
Позістає з кінцем грудня	55.582 К 15 с.
4) Сальдо побраних процентів	472 „ 88 „
5) Побрана провізія від посередництв в обезпеч. жит.	6 „ 51 „
6) З рахунку ріжних сторін	31 „ 82 „
7) Сальдо коштів адміністрації	18 „ 41 „
8) Зиск за рік 1902	472 „ 90 „
Сума	65.999 К 10 с.

II. Стан чинний:

1) Позички удїлені на скрипти і векслі:	
а) стан на початку січня	К 48.272 с. 90
б) удїлено в січня	„ 7.664 „ —
разом	К 55.937 с. 18
в) сплачено в січні	„ 5.436 „ 54
Стан з кінц. січня	50.500 К 64 с.
2) В щадницї почт. (оборот чековий)	134 „ 18 „
3) Льокації в товариствах кред. і банках	13.349 „ 91 „
4) Движимости	368 „ 40 „
5) Кошти заснованя	486 „ 30 „
6) Готівка в касї з 31. січня 1902	1.159 „ 67 „
Сума	65.999 К 10 с.

Членів прибуло 12, убуло —, остав з кінцем січня 1902 всіх членів 221 з 251 декларованими удїлами в сумї К 12.550—. Удїл членський 50 кор, платний також ратами; вписове 2 К. Товариство приймає вкладки щадничі в кожній висотї і опроцентує їх по 4 1/2% з цїврічною капіталізацією, — позички удїляє

на 7% враз з коштами адміністраційними. — Також посередничить Тов. в заключуванню обезпечень житєвих всякого рода. Адреса: Львів — Ринок ч. 10.
 Львів дня 31. січня 1902.

Дирекция:
 Ів. Башиньский. Ал. Серодіковський. Гр. Грозик.
 Др. Яр. Олесьницький. о. Т. Лелюгубський.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Бернстерне Бернсо

LABOREMUS

драма в 3 актах,
 переложена після авторизованого, німецького виданя
 Львом Лопатинським.

Модерна тема і модерне наскрізь єї переведенє. Діяльог є справді містерною плетінкою драматичної роботи. Єго читати є може більшим вдоволенєм, як бачити на сценї, де певно пропадає не один дотепний натак та тонка відтїнка.

Набутї можна в Ставропільській книгарни у Львові.

Товариство взаїмних обезпечень

Львів РИНОК Ч. 1. ДІМ „ПРОСВІТИ“

„ДНІСТЕР“

одинокє руске товариство асекураційне, заснованє в 1892. р.

обезпечает будинки, движимости, збіже і пашу против шкїд огневих, побирає умїркову оплату премїї, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межї членів яко звороти; в послїдних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкїд переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумї 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченях на жите в краківскім Товариствї, відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродїїні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тїлько через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі умїщені в цївних паперах пупїлярних.

ДНІСТЕР удїляє агенції селянам особливо там, де єще не роблять дотеперїшї агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії.

COLOSSEUM Ernesta Thorna
 у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна
 від 23. січня до 15. лютого 1902.
 Найліпша доси програма.

При співучастї військової музики 30. п. п.

I. 1) Увертура. Реклямограф. 2) Братя Jor-dache, гімнастики на потрійнім реку. 3) Комїчний виступ всіх кльовнів. 4) Msr. Cavalerie, мімік. 5) Ados, сальоновий атлет. 6) Ivener i Quintili, іспанські дуетисти. 7) Балет з живими образами. 8) Moccia, знаменитий комік італійський. 9) Сестри Norona, тресовані папугаї. 10) Атенський квартет. 11) Trio Fidardi, комічні акробати.

II. 12) Орхестра. 13) Дружина Marnitz-Mannello, еквілібристи. 14) Величезне потпурї, аложене з 7 точок. 15) Rocco, італійський мандолїніст. 16) Miss Arnistis, найліпша сальонна атлетка. 17) Mademoiselle Calabrine, італійська співачка. 18) 6 Neraides, ексцентричні тансерки. 19) Комїчний виступ кльовнів Riz i Sippo. 20) Leonidas. 21) Американський біоскоп. 22) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторї Пльона три ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годїні				відходить о годїні			
	6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня	1:55	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
	6:20	з	Чернівців (Цікан, Галацу), Чорткова	2:09	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	6:50	з	Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.			дв. Підзамче	
	7:45	з	Янова			до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
	7:40	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до	Кракова (Відня, Праги), Берлина	
	8:00	з	ва дв. головний	2:55			
	8:10	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова			до Лавочного, Хирова, Калуша	
	8:15	з	Сокала, Рави рускої			до Янова	
1:33	8:50	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина			до Велїца, Сокала, Любачова	
	10:25	з	Ряшова, Любачева			до Чернівців, Потутор	
	11:55	з	Станїславава (Кересмезе, Потутор)	2:40	до	Тернополя, Потутор, дв. Підз.	
	1:10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава			дв. гол.	
	1:23	з	Янова	1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята	
2:20		з	Підволочиск, Кошичинів на дв. Підз.			до Брухович від 15. мая до 14. вересня в недїлі і сьвята	
2:35			на дв. голов.	2:15	до	Стрїя, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
	3:14	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)			до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
	4:40	з	Самбора, Стрїя, Сколього (1/5-30/9)			до Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.	
	5:11	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			до Ряшева, Хирова, Любачова	
	5:35						
1:45	5:40	з	Чернівців, Цікан				
	5:50	з	Кракова				
Н і ч							
	6:00	з	Сокала, Бєлїца і Любачева	12:45	до	Станїславава, Жидачева	
	8:04	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)			до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9:12	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)			до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	
12:15	9:20	з	Чернівців, Букарешту			до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
	9:25	з	Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)			до Сокала і Рави рускої	
						до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	
8:40	9:50	з	Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова			до Черемшїля	
2:31						до Підволочиск, Бродів гол. дворець	
	10:03	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)			дв. Підзамче	
	10:02	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. гол.	2:51	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	
	10:20	з	на дв. голов.			до Цікан, Чорткова	
	10:50	з	Лавочного (Пешту) Хирова Калуша			до Кракова, Відня, Варшави, Праги	
	3:14	з	Тернополя, Грималова на дв. Підзамче			до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	8:35		на дворець головний			дв. Підзамче	
						до Кракова, Відня, Праги, Самбора	
						до Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.	

ЗАМІТКА: Пєра нічна чїсильт оя від 6 годїни вечером до 5 годїни 59 минут рано
 Час середно європейскїї рїжнїть ся від часу львівского о 36 минут, а іменїю 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мїн. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснєнь в справах залїзничих, продає білети всякого рода і розклади їади.